

Allmänna val, valresultat, röstberättigade

2010

ME0104

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	6
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	7
2.1	Ram och ramförfarande	7
2.2	Urvalsförfarande	7
2.3	Mätinstrument	7
2.4	Insamlingsförfarande	7
2.5	Databeredning	8
3	Statistisk bearbetning och redovisning	9
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	9
3.2	Redovisningsförfaranden	10
4	Slutliga observationsregister	11
4.1	Produktionsversioner	11
4.2	Arkiveringsversioner	11
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	11

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Demokrati

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Allmänna val

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Jonas Olofsson
Telefon: 08-506 947 18
Telefax: 08-506 946 52
E-post: valstatistik@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Jonas Olofsson
Telefon: 08-506 947 18
Telefax: 08-506 946 52
E-post: valstatistik@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Enligt förordningen om den officiella statistiken (2001:100), följer att myndigheter lämnar de uppgifter som behövs för framställning av offentlig statistik till statistikansvariga myndigheter. Statistiken över preliminärt röstberättigade i allmänna val baseras på uppgifter från folkbokföringen hos Skatteverket. Enskilda individer lämnar inte uppgifter till statistiken.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Undersökningen sammanställer personuppgifter från *Registret över totalbefolkningen* (RTB) men när statistiken är färdigställd gallras dessa direkt. Se *Beskrivning av statistiken för befolkningsstatistiken* för information om RTB, www.scb.se/be0101.

0.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

0.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att producera statistik med uppgifter om de röstberättigade redovisade efter kön, ålder, utbildning, födelseland m.m. Uppgifterna ska bidra till att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Det ska vara en dokumentation som är hållbar för den forskning och användning som kommer att efterfrågas under en lång framtid.

Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från den tid som serien *Bidrag till Sveriges officiella statistik* började utkomma på 1860-talet.

0.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang. Valstatistiken kommer som framgår ovan att för en lång framtid utgöra en grund och en tillbakablick på viktiga skeenden i svensk politik och demokrati.

0.12 Uppläggning och genomförande

I samband med allmänna val sammanställer Valmyndigheten röstlängden vilken levereras till SCB några veckor efter valet. I röstlängden framgår i vilka val personer är röstberättigade, samt till vilket valdistrikt de tillhör.

Med hjälp av dessa register tar SCB fram statistik om de röstberättigade och för att kunna beskriva de röstberättigade så hämtas även uppgifter som kön, ålder, födelseland, utbildning m.m. från SCB:s olika register.

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade av kommande statistik.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Observationsstorheterna är de röstberättigade i riksdagsvalet, landstingsfullmäktigvalet samt kommunfullmäktigevalen 2010.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Röstberättigade i riksdagsvalet, svenska medborgare folkbokförda i Sverige	Kön Ålder Födelseregion Utländsk/svensk bakgrund	Röstberättigade	Antal Andel
Röstberättigade i riksdagsvalet, svenska medborgare folkbokförda utomlands	Kön Ålder	Röstberättigade	Antal Andel
Röstberättigade i landstingsfullmäktigvalen, svenska medborgare folkbokförda i Sverige	Landsting Kön Ålder Födelseregion Inrikes/utrikes född Utländsk/svensk bakgrund Utbildning	Röstberättigade	Antal Andel
Röstberättigade i landstingsfullmäktigvalen, Utländska medborgare folkbokförda i Sverige	Landsting Kön Ålder Födelseregion Inrikes/utrikes född Utländsk/svensk bakgrund Utbildning	Röstberättigade	Antal Andel

Röstberättigade i kommunfullmäktigvalen, svenska medborgare folkbokförda i Sverige	Kommun	Röstberättigade	Antal Andel
	Kön		
	Ålder		
	Födelseregion		
	Inrikes/utrikes född		
	Utländsk/svensk bakgrund		
	Utbildning		
Röstberättigade i kommunfullmäktigvalen, Utländska medborgare folkbokförda i Sverige	Kommun	Röstberättigade	Antal Andel
	Kön		
	Ålder		
	Födelseregion		
	Inrikes/utrikes född		
	Utländsk/svensk bakgrund		
	Utbildning		

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Uppgifter om de röstberättigade i de allmänna valen redovisas i form av tabeller i Statistikdatabasen. I tabellerna redovisas de röstberättigade efter kön, ålder, medborgarskapsland, födelseland, utbildning och olika geografiska indelningar. Därutöver publiceras specialanalyser i rapporter och artiklar.

Mikrodata finns tillgängligt för ytterligare bearbetningar och analyser. För mer information om hur statistiken tillgängliggörs, se avsnitt 3.2.

Mikrodata finns tillgängligt för ytterligare bearbetningar och analyser. För mer information om hur statistiken tillgängliggörs, se avsnitt 3.2.

1.4 Dokumentation och metadata

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem.

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *SCBDOK* (innevarande dokument). Statistikens kvalitet beskrivs i *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/me0104.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Eftersom undersökningen är en totalräkning av de röstberättigade är undersökningsramen densamma som undersökningens målstorheter, dvs. undersökningen mäter allt det som den har för avsikt att mäta.

Ramen är röstberättigade personer i 2010 års val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige. Uppgifter med information om vilka personer som är röstberättigade i olika val och tillhörande geografisk information får SCB av Valmyndigheten

Röstberättigade till riksdagsvalet är de svenska medborgare som senast på valdagen fyllt 18 år. Svenska medborgare bosatta i utlandet tas med i röstlängden om de varit folkbokförda i Sverige någon gång och utvandrat under de senaste tio åren eller om de 30 dagar före valdagen anmält att de vill tas upp i röstlängden. En inkommen röst räknas i detta sammanhang som en anmälan. Röstberättigade till landstings- och kommunfullmäktigevalen är svenska medborgare bosatta i Sverige, samt utländska medborgare från EU, Norge eller Island, samt övriga utländska medborgare som varit folkbokförda i Sverige i minst tre år. Även vid dessa val måste personen ha fyllt 18 år senast på valdagen för att få rösta.

Vallagen, SFS 2005:837, reglerar vem som har rösträtt vid svenska val.

2.2 Urvalsförfarande

De röstberättigade består av en totalräkning av samtliga röstberättigade i röstlängden på valdagen.

2.3 Mätinstrument

Valmyndigheten tillhandahåller uppgifter om vilka personer som är röstberättigade i vilka val med tillhörande geografisk information. Detta sker genom att valmyndigheten tillhandahåller krypterade filer som hämtas direkt från Valmyndighetens server. Efter dekryptering läses textfiler in till SCB:s interna databaser. Övriga variabler som redovisas hämtas från SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB), Inkomst- och taxeringsregister (IoT) och Utbildningsregistret.

2.4 Insamlingsförfarande

Valmyndigheten upprättar röstlängden 30 dagar före varje val. Röstlängden innehåller de personer som har rösträtt vid det aktuella valet och hämtas från skatteverkets folkbokföring. Justeringar av röstlängden sker fram till valdagen.

För att kunna beskriva de röstberättigade hämtas även uppgifter från SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB), Inkomst- och taxeringsregistret (IoT) samt utbildningsregistret.

2.5 Databeredning

Efter att valens resultat är fastställda erhåller SCB från Valmyndigheten register över de röstberättigade med tillhörande geografisk information. Hela datamaterialet finns i en datafil. Det görs en personnummerkontroll av de röstberättigade, samt att samtliga personer är 18 år eller äldre på valdagen.

Även ytterligare kontroller genomförs, som exempelvis jämförelser mot statistik som redovisas av Valmyndigheten. Om felaktigheter eller konstigheter upptäcks kontaktas Valmyndigheten för att reda ut dessa och vid behov korrigeras datamaterialet.

Utifrån det kontrollerade datamaterialet skapas en tabell som innehåller alla unika individer som är röstberättigade i något val. Från filen framgår:

1. Till vilka val personen har rösträtt
2. I vilket valdistrikt/kommun/län personen har rösträtt
3. Nummer på röstlängden

För att kunna beskriva de röstberättigade matchas ett antal bakgrundsvariabler på materialet. Dessa variabler hämtas från SCB:s olika register och matchas på den ovan beskrivna tabellen. Från SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) hämtas uppgifter om kön, ålder, födelseland, utländsk/svensk bakgrund, datum för senaste invandring, medborgarskapsland och civilstånd. Från SCB:s Inkomst- och taxeringsregister (IoT) hämtas inkomstuppgifter och från SCB:s utbildningsregister hämtas uppgifter om avklarade utbildningar. Ytterligare uppgifter från register kan hämtas för olika former av specialbearbetningar.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Den officiella statistikredovisningen avser valtillfället den 19 september 2010. Målpopulationerna (en för varje typ av val) utgörs av de personer som vid valtillfället är röstberättigade. Det finns en viss skillnad mellan rampopulationerna och målpopulationerna. Rampopulationen U_F och målpopulationen U är inte identiska men de har en gemensam del $U_P = U \cap U_F$. Elementen i U_P kallas enligt SCB:s begreppssystem för "nåbara".

I denna undersökning finns tre olika populationer, en för vardera valtypen. För respektive val utgörs U av röstberättiga som är tillgängliga vid valtillfället. U_F är de som är röstberättigade vid valtillfället.

Övertäckningen, $U_F - U_P$, utgörs av de röstberättigade som vid valtillfället inte är tillgängliga på grund av att de har avlidit (eller utvandrat för kommun- och landstingsfullmäktigevalen). Statistiken baserar sig helt på U_F , vilket innebär att statistiken blir behäftad med *övertäckningsfel*. Övertäckningen är dock minimal. Undertäckning kan inte förekomma eftersom registret täcker samtliga röstberättigade.

Skattningar görs för några olika typer av parametrar, som alla är funktioner av totaler (antal).

Totalen kan skrivas $Y_U = \sum_U y_k$, där y_k är värdet på målvariabeln y för k :te individen i målpopulationen $U = \{1, \dots, k, \dots, N\}$. Dessutom beräknas totaler för olika redovisningsgrupper, $U_1, \dots, U_q, \dots, U_Q$. Totalen för redovisningsgrupp q kan skrivas $Y_{U_q} = \sum_{U_q} y_k$. I en del fall skattas andelar (i procent). De storheterna kan skrivas $100 \times Y_U / X_U$, där $X_U = \sum_U x_k$ och x_k är värdet på målvariabeln x för element k . Ibland beräknas också motsvarande andel i redovisningsgrupp q , nämligen $P_q = 100 \times Y_{U_q} / X_{U_q}$.

I denna undersökning är målvariablerna y och x genomgående (0,1)-variabler, dvs. de antar endast värdena 1 och 0, där 1 anger att elementet har studerade egenskap och 0 att individen saknar egenskapen.

Ett exempel på en parameter är *andelen män av alla röstberättigade vid riksdagsvalet 2010*. Här utgör U_q mängden röstberättigade vid riksdagsvalet 2010. Parametern kan skrivas

$$P_q = 100 \times Y_{U_q} / X_{U_q},$$

där $y_k = \begin{cases} 1 & \text{om individ } k \text{ är man} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases}$

och $x_k = 1$ för alla individer i U_q .

Den parametern skattas med $P_{Fq} = 100 \times Y_{U_{Fq}} / X_{U_{Fq}}$, där indexet F anger att beräkningen baseras på individerna i rampopulationen.

Skattningarna är alltså behäftade med vissa, minimala täckningsfel, men i övrigt är de i stort sett felfria. De lider inte av något *urvalsfel* eftersom de baserar sig på en totalundersökning. Alla uppgifter lämnas in vilket innebär att inget *bortfallsfel* förekommer. Uppgifterna om respektive röstberättigad är kontrollerad och därför är *mätfele*n minimala. Bearbetningarna vid SCB är små och säkra och därför förekommer i stort sett inga *bearbetningsfel*. Inga modellantaganden görs i undersökningen.

3.2 Redovisningsförfaranden

Den ordinarie publiceringen av resultaten skedde i augusti 2012. Statistiken tillgängliggörs i SCB:s *Statistikdatabasen*. Dessutom publicerades ett pressmeddelande i samband med att materialet offentliggjordes. De publicerade resultaten ingår i Sverige officiella statistik.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

Detaljerade beskrivningar av statistikregistret finns tillgängliga via SCB:s webbplats (www.scb.se/me0104).

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt, eftersom inga slutliga observationsregister sparas.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inget särskilt finns att notera, arbetet gick enligt plan.